

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2004

(133)

ՀԵՐ ՔՐԻՍԹՈՅԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՍ ԻՉԻՒ

ԻՇ ԿԵՐՄԵԼԻ ՏԻՐ

معارف عمومیه نظارت جلیلستان رخصته
Մատենագիր հայութեան հետեւնին բանական էլե

ԻՍԹԱՆՊՈԼ,
ՄԱԹՊԱՍԻ Գ. ՊԱՂՍՏԱԼԵԱՆ
(ԱՐԱՄԵԱՆ)

1884

ՀԵՐ ՔՐԻՍԹԻՅԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍ ԻՉԻՒՆ

ԻՇ ԿԷՕՐՄԷԼԻ ՏԻՐ

ԱԵՎԼԻԵԼԻւ տօսթում, պու ըէսալէլի
օդումազտան էվլէլ շու աթիտէքի
պիր գաչ մուհիմմ սուալէրէ նազարը
տիդ գաթընը աճիղանէ տավէթ է-
տէրիմ:

Փավլոս «Եյէր պիր քիմնէտէ Քրիս-
տոսոն ըուհը եօդ իսէ, օլ քիմնէ ա-
նըն տէյիլ տէր» (Բօմ. 8. 9) տէյէրէք
Քրիստոսու կիյինմէլէրինի, եանի անըն
հալ ու շանըյլէ հալէնմէլէրինի Բօ-
մալը Քրիսթիյանլարա (Բօմ. 13. 14)
թավակյէ, վէ Գօլօսսիլիէրէ եազտըդը
ըէսալէտէ (3. 3) Քրիսթիյանըն հայա-
թը «Քրիստոս իլէ պէրապէր Ալլահտա
մահփուղ» օլտուղունու պէյան էտէր։

Իմոի Քրիսթիյան օլտուղունու վէ
Քրիստոսուն քիլիսէսի ազասընտան

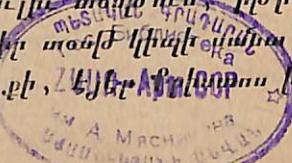
պուլունտուղունու իգրար էտէր իսէն
տէ, աճէպա Քրիստոսուն ըուհու-
նա մալիք մի սին. Քրիստոսուն հալիյ-
լէ հալլէնմիշ մի սին. Քրիստոս սէնտէ
եաշայօր մու. Հայաթըն Քրիստոս իլէ
պէրապէր Ալլահտա մահֆուզ մու
տուր տէյիւ սուալ էտէրիմ:

Պու սուալէր լաֆզէն միւխթէլիփ
կէօրիւնիւր իսէ տէ, մէալէն պիր
տիր: Հէր տախմա իշէր իշլէյէն ԱԼ-
լահ տըր: Օնուն էվլատը օնուն սու-
րէթինտէ խալդ օլունմուշ օլտուղուն-
տան իշ իշլէմէյէ բաղպէթ կէօս-
թէրիրէլէր: Յիսուս եէհուտիլէրէ «Փէ-
տէրիմ շիմտիյէտէք իշլէյօր, պէն տա-
խի իշլէյօրում» տէտի: Պինաէն ալէյհ
Յիսուտուն ըուհունա մալիփ օլան քիմ-
սէ օնուն կիպի իշլէյէնէք տիր: Քը-
րիստոսուն իսմի հիւրմէթինէ սօրա-
րըմ. Քրիստոս իշիւն իշ կէօրիյօրմու-
սուն:

ՍԵՎԱԿԵՐՈՒՄ աղօթամար, իթիզար է-
տէրեք պիր առաջին կամաց աղջան
էտէրիմ քի, ^{ու} Աբովյան Առաջարութիւն էւ

կէօրմէյօր իսէն, Քրիսթիյան օլմայրպ
Քրիստոսուն վէ քիլսէնին սատրդ
խատէմի տէյիլ սին, հէմ Քրիստոսուն
ըուհունա մալիք օլմայրպ, նէ Քրիս-
տոսուն հալի իլէ հալէնմիշ սին վէ
նէ տախի հայաթըն Քրիստոս իլէ
պէրապէր Ալլահտա մահֆուզ տուր:
Պունլարը պէն տէյիլ, անճագ Շապպ
պույտրուր. «Հէր էյի աղած էյի մէյ-
վէ վէրիր, իմտի անլէրի մէյլէլէրին-
տէն թանըյաճագսընըզ» (Մաթ. 7.
17, 20):

Պէլքի տահա սիննի ըրմատէ վասրձ
օլմամըշուրն , Փագաթ Քրիստոսու թա-
նըյաճագ գատար ադլ ու ֆէթանէ-
թին վար իսէ , օնա արզը խուլուս վէ
ուպուտակյէթ իշխն էփէյինէ քէմալի
պուլիուշ սայըլլըրսն : Պիր քիմսէտէ
նէֆէս եօդ իսէ , օնուն վէֆաթ էթմիշ
օլտուղունա հիւքմէտէլիլդ . զիրաթէ-
նէֆֆիւս հայաթա ալամէթ տիր : Պի-
այնիհի մուհապպէթ իշ կէօրմէզսէ ,
էօլմիուշ տիր , զիրա մուհապպէթին նէ-
ֆէսի իշլէմէքտէն իպարէթ տիր : Մու-

հապաէթին նէ նիսպէթաէ իսէ , օնուն
սէմէրէսի տախի օ նիսպէթլէ օլա-
ճադ . մուհապակէթ չօդ իսէ , սէմէրէ
տախի հէմ չօդ հէմ տէ Ալլահըն թա-
լէպ էթտկյի նիսպէթաէ օլաճադ տըր :
Եփէնտիմիլ Յիսուս Քրիստոս օն իքի
եալընտա իքէն , հէյքէլոտէ վալիտէսի-
նէ շէօյլէ սէօյլէմիշ տիր . «Փէտէրիմին
պէյթինտէ (եանի օնուն խըտմէթին-
տէ) պուլունմագլըզըմ վաճիպ իտկյինի
պիլմէղ մի իտինիլ » (Լուգ . 2. 49) :

Պէլքի «Յիսուս հէմ Ալլահ հէմ ին-
սան օլտուղունտան , քէնտինէ հէր
խօշ կէօրինէն շէյլէր իճրասընտա
պուլունմաղա իգթիտարը վար իտի :
Հալ պու քի պէն քիւչիւք պիր չօճուգ
օլտուղումտան , նէ պէօյիւք վէ ալիմ
դաթլար իլէ տարիէի մուպահասէյէ
կիրիշէպիկրիմ վէ նէ տախի օնուն իճ-
րա էթտկյի պէօյիւք պէօյիւք իշէրտէն
պիրինի իճրայէ մուդթէտիր օլապիկ-
րիմ : Թանըտըզըմ քիմնէլէրտէն էքսէ-
րիսինին մալիք օլտուղու իսթիտատ վէ
ֆիրասէթի խուսուսկյէյէ մալիք պու-

լունմուշ օլսա իտիմ , օնլարտան քէմա-
լի մէսէրըէթլէ մալիւմաթ թահսիլ
էտէպիկր իտիմ . Փագաթ օնլարա
թալիմ էթմէյէ աճիղ իմ , էլիմոէն նէ
կէլլր» տէյէճէքսին :

Սէվկիւլիւ տօսթում , շու քիւչիւք
հիքեայէյի նազարը իթիպարա ալմա-
նը թէմէննի էտէրիմ :

Պիր ատէմ չիփթլիյինէ ամէլէ թութ-
մագ իչիւն փազարա չըդար . օրատա
պիր կէնճ պուլուպ օնա «Պիթիւն
կիւն պուրատա նիշիւն թէնպէլ թէն-
պէլ տուրույօրսուն» տէյիւ սուալ էթ-
մէսի իւզէրինէ արալարընտա շու մու-
հավէրէ ճէրէեան էտէր :

«— Իիմնէ պէնի թութմատը :»

«— Էօյէ իսէ , կիթ պէնիմ չիփթլի-
յիմտէ իշէ , իւճրէթին նէ իսէ վէ-
րիլիր :»

«— Լաքին պէն տահա չօճուգ
իմ , չիփթ սիւրմէյէ գուտրէթիմ եօդ
տըր :»

«— Փէք կիւզէլ , չիփթ սիւրէմէղ
իսէն , թօխում էքմէյէ , թաշլար թօփ-

լամաղա վէ ֆէնա օթլարը գօփար-
մաղա մուգթէտիր սին»:

Ալլահըն իշլէրի միւթէնէվիի օլուպ
քէմալէ վասըլ օլմուշ օլան ատէմիլէր,
կէնճլէր վէ հաթթա չօճուգլար իշխն
պիլէ սիննէրինէ վէ իգթիտարլարնա
կէօրէ իշ վար տըր: Քէնտինէ միւնա-
միպ իշ պուլմամըշ իսէն, Ալլահըն քէ-
մալինի պիլէմէմէքաէն իշլէրի կէլիյօր:

Ալլահըն դուտրէթ վէ հիգմէթի իւ-
գէրինէ ֆէլամ Ուլլահըն տէտիյի-
նէ իթիդատ էտիս, քէզալիք Ալլահըն
ատէմիլէրի սըֆաթը մախսուսէլէր իլէ
մութթասրֆ գըլտըլընա, վէ օնլարըն
հէր պիրինին մէվդի վէ իշլէրինի թա-
ելն վէ թագտիր էթտիյինէ ինանըր-
սըն: Վագա պու կիպի հագիդաթը
ըուհանիյէյէ ինանապիլսէն պիլէ, հէր
շէյէ Դատիր հէր ան ու տագիդէ սէ-
նին իլէ պէրապէր օլտուղունա ի-
նանմաղ իսէն, հէմ Ալլահը թահ-
դիր էթմիշ, վէ հէմ տէ ճանընա
զարար վէրմիշ օլուրառն: Սահիպի
մէղմուր, «Տիլիմտէ քէլամ եօդ տուր,

իլլա սէն, եա Բապպ, քեափֆէսինի
պիլիրսին» պույուրմուշ տուր: Յիսուս
էմմանուէլ սէնին իլէ օլուպ իհթիյճա
եիւղ կէօմթէրախիքէ սանա եարտըմ
էթմէյէ հազըր օլտուղունա ինանմա-
լըրն, հէր եէրտէ հազըր վէ նա-
զըր օլան Ալլահա իման էտիպ օնուն
մուգատտէս նազարընտան հիշ պիր
շէյ կիզլէնէմէդ օլտուղունու պիլմիշ
օլմալըրն: Իշլէրին պէօյիւքլիյի եա-
խօտ քիւչիւքլիյի ինտ Ալլահ պաշդա
պիր շէյ տէյիլ, անճագ օնլարըն մու-
հապպէթ իլէ ազ չօդ մէրպութի-
յէթլէրինտէն իպարէթ տիր: Պու
հագիգաթա ինանտըլըն թագտիր-
տէ կէօղլէրին աչըլըպ խուսուսի
իշինի եագինէն կէօրիւպ պիլմէյէ
մուգթէտիր օլաճագսըն: Յիսուսու
թաամա տավէթ էտէն Սիմօն իլէ
կիւնահքեար գարըյը տէր խաթըր էյ-
լէ. Սիմօն ֆէրիսիլէրտէն օլուպ քէնտի
տաիրէսինտէ շէրէֆ ու իթիպար գա-
զանմըշ պիր զաթ իտի. լաքին էյ-
վահ, Յիսուսուն խլտմէթինտէ դու-

սուր էթմիշ պիր դուլ իտի: Էվլէթ,
Սիմօն Յիսուսա սու, փէշկիր, վէ պու-
սէ թագտիմ էթմէյի ունութմուշ ի-
տի. Փագաթ կիւնահքեար դարը
Փագիրէ իտի խէտ տէ, Քրիստոսուն
այադլարնը կէօղ եալարը իլէ ելյ-
դայըպ սաշարը ելչ սիլտի, վէ իշպու
մուամէլէի խալիսանէ Յիսուս թա-
րաֆընտան հիւնի սուրէթլէ թէլագ-
դի օլունտու:

Քիթապը մուգատտէսի տէրին միւ-
թալաս իլէ օդույարագ կիւնահքեար
օլտուղունու, վէ Յիսուսուն սէնի
քեաֆիէի կիւնահլարնտան խէլաս
էտէն խէլասքեարը ազիմօլտուղունու,
վէ սէնի քէնտինէ միւմասիլ պիր հալ
ու մէվգլյէ կէթիրտիյինի կէօրսէն, օ-
նու չօդ սէվէճէքսին, վէ վասփ ու
թարիփէ դապիլ օլմայան պու մու-
հապէթ ճան կէօղէրինի աչտուգտա
սանա մախսուս օլան իշի հէր եէրտէ
պուլաճագսըն:

Լաքին «Տէտիքէրինի թէսլիմ էտէ-
րիմ, վէ եէրի կլթտիքձէ պու հա-

գիգաթլարա տահա զիյատէ միւթ-
թալի օլաճաղըմը պիլիրիմ. Փագաթ
շիմտի պու հալիմտէ Յիսուս իշին
նամըլ տահա զիյատէ իշ կէօրէպիլէ-
ճէյիմի պանա կէօսթէրմէնի արզու
էտէրիմն տէյէճէքսին:

Սէն պիր ակիէ աղասընտան օ-
լուպ, հէր պիր Քրիսթիյան աիլէսի է-
ֆէնտիմիլ Յիսուս Քրիստոս թարա-
փընտան պիր մէքթէպ մագամընտա
թէկսիս օլունմուշ իտիյինի պիլմէ-
լիսին: Պու մէքթէպին խօճալարը վա-
լիսէյն օլուպ, խօճալար իսէ շայիրտ-
էցինին մուալէնէթինէ մուհթաճ պու
լունտուգլարը աշիքեար տըր:

Իշթէ պու շայիրտէրին պիրի սէն
սին. սապահլայըն ույանստըլըն կիպի
օլ կէճէ նակիլ օլուղըն ֆէյլու պէրէ-
քէթլէր իշին Ալլահա համո ու սէնա
թագտիմինտէն սօնկրա, ՈՇ սէվկիւլիւ
խէլասքեար, պու կիւնքի իճրա էտէ-
ճէք վաղիփէմի վէ թաշըյաճագ եիւ-
քիւմիւ պանա կէօսթէր, վէ պու
կիւնքի զաիլէ վէ միւշըիլաթա քէ-

մալի սապր իւէ թէհամիւլ էտէպիլ-
մէք իշխն պանա գուվվէթ իհսան էյ-
լէ, շէօյլէ քի կէրէք վալիտէյնիմէ
մուալին, կէրէք դարնտաշ վէ գըզ
գարնտաշլարմա տէոթկիր, վէ կէ-
րէք պիլ ճիւմիէ էթրաֆլմտա պու-
լունանլարտ պէրէքէթ օլայըմ, շէօյ-
լէ քի, եա Բապպ Յիսուս, պէնի հէփ
թանըյանլար պէնի եատ էթտիքէ-
րինտէ սէնի թաղիզ վէ թէրքիմ վէ
թէմծիտ էթմէյէ սէպէպլէրի օլսուն»
տէյիւ տուա էթ:

Թէքրար պու իշէ հէփ գուվվէթի-
նի հասր էյլէ, վէ հէր շէյի Քրիստոս
աշգընա ինըա էթ: Քրիստոս տախմա
հէր եէրտէ հազըր օլուպ, սէնին հէփ
եշէրինի, սէօլէրինի վէ թէֆէք-
քիւրէրինի պիլիր: Քրիստոս վէ էօ-
լիւմիւզ ճանլար աշգընա պիլ ճիւմիէ
քէլամլէրին, թէֆէքքիւրէրին, հիս-
սիյաթըն վէ ամալըն Քրիստոսա կիւ-
զէլ վէ մագպուլ կէօրիւնտիյի թագ-
տիրտէ 0 սէնի սատրդ գուլ նամլյլէ
եատ էտէնէք տիր:

«Պիւթիւն իշէրիմին Ալլահա խօշ վէ
մագպուլ կէօրիւնտիյիւնէ գանաաթ
հասըլ էթսէ իտիմ, պու կիպի նասի-
հաթլարը ճան գուլալըյլէ տինէմէք
էլպէթթէ Փափտէտէն խալի տէյիլ
տիր. Փագաթ, էյ վահ, իշէրիմ, թէ-
ֆէքքիւրէրիմ, տույզուլարըմ վէ սէօլ-
էրիմ օ տէրէնէ նօգսան իիէ տօլու
տուը քի Ալլահ օնլարա հիւմնի նազար
իիէ պագմատրգտան մատա պէն պի-
լէ պագամանօ տէյէնէքսին:

Իմոի, սէվկիւլիւմ, Ալլահըն իզգէթ
ու ճէլալինէ հիւրմէթէն քէմալի սա-
տագաթ վէ խուլուսի գալպ իլէ իփափ
վազիփէ էթտին մի տէյիւ սուալ
էտէրիմ: Պէտքի Ուվվէթ, նէ գատար
քի պիլիր իսէմ, պու խուսուստա զայ-
րէթտէ հիչ պիր գուսուր էթմէմիշ
իսէմ տէ, պիլմէյէրէք պիր շէյտէ
նօգսանըմ օլապիլտիյինի իդրար էտէ-
րիմ» տէյէնէքսին:

Սէվկիւլիւմ, Ալլահ սէնի ագիլ պիր
զաթ եէրինէ գոյարագ սէնինլէ մուա-
մէլէ էտէր: 0 սէնին պիլ ճիւմիէ էֆ-

քեար ու հիսովյաթը ընըննօդսան օլտու-
ղունու պիլիր. շէօյլէ քի օնա խօշ կէօ-
րիւնէն վէ օնուն իզզ ու շէրէֆի իշիւն
իշէմէյէ արզու էթալիյինի հիսս է-
տէրիսէն, արթըդ պէլքի պիր շէյտէ
նօդսանըմ վար տէմէյէ սէպէպ պուլա-
մայաճագսըն: Զիրա պէօյլէ տէտիյին
թագտիրտէ հէմ շէհատէթի հիսսի-
յէնի բէտտ էթմիշ վէ հէմ տէ «Ալլա-
հըն հիւնի նազար իլէ պագտըլը իշին
նասըլ օլտուղունու նէրէտէն պիլէիմն
տէյէնլէրին քիւֆիւրանէ սէօղլէրինէ
հագդ վէրմիշ օլուրառուն:

Իմտի թէքրար մէսէլէմիզէ տէօնէ-
լիմ: Ալլահա տօղըու օլան վազիֆէլէ-
րիմիզի սատագամը քեամիլէ իլէ ինրա
էտէր իսէք, պու կիպի իթաթն նագիս
պիլէ օլսա Ալլահա խօշ վէ մագպուլ
տուր: Մէսէլա, Ալլահա սէճտէ ու ի-
պատէթ վէ թալիմաթը ըուհանիյէյէ
տիգդաթ էթմէք իշիւն իպատէթիս-
նէյէ կիտէր իսէն, վէ ահըպպա վէ
թէալլուգաթընը Յիսուսա վէ ինժիլի
շէրիֆէ կէթիրմէք իշիւն լազըմ կէլէն

թէսակիրաթը իսթիմալ իլէ օնլարա Քի-
թապը մուգգատտէս եա Փակտէլի
պիր ըէսալէ վէրիպ տահա պունա միւ-
մասիլ հարէքէթլէրտէ պուլունուր ի-
սէն, Ալլահըն րազի օլտուղու պիր իշ-
տէ պուլունմուշ օլուրառուն: Քէղալիք
տիլինի թութմագ, իթիտալ իւզրէ
եաշամագ, էֆքեարընը թէմիզէմէք,
հիսովյաթ վէ արզուլարընը թատիլ
իսլահ էթմէք խուտուսլարընտա սայ
ու զայրէթ կէօսթէրմէքլէ ատէմ-
լէրի ֆիլհագիգա Քրիստոսա կէ-
թիրմէյէ չալըշըր իսէն Ալլահա խօշ
վէ մագպուլ պիր խըտմէթի միւ-
պարէքէտէ պուլունմուշ օլուրառուն:
Իշթէ ըէսուլուն պու պապտէ թէն-
պիհի. «Պիլուտէն հէր պիրի գոնշուսու-
նուն քէսպի մամուրիյէթ էթմէսի
պապընտա խայրը իշիւն խօշնուտ էթ-
սին» (Թօմ 15. 2): Պու էօյլէ պիր
թէնպիհ տիր քի պիր քիմնէ տակիմա
ինրասընտա պուլունաճագ օլսա,
պիւթիւն էօմիիւնտէ կիւզէլ վէ միւ-
նասիպ պիր իշ պուլմուշ օլուր:

Լաքին պու թէնպիհ պէկըի միզա-
ճընա մուղափր տիւշէրէք սէնտէն
պէօյիւք ֆէտաքեարլըդլար թալէպ
էտէնէք տիր, ֆագաթ անէֆունի
խօշնուտ էթմէյէն» Քրիստոսա պէն-
զէմէք մադսէտի ալիսինտէ խսէն,
քէսպի գուլվէթ վէ ճէսարէթ էտէ-
պիլբախն:

Հէր ֆուրսաթտա րէֆիդ վէ տօսթ-
լարընըն խայրընա չալըշարագ օնլարըն
եւզէլինէ Քրիստիյանլարա եազըշըր
թէէսիր պրագմըշ օլուրտուն. վէ պու
հալ խէ օնլարը Քրիստոսա կէթիրմէք
իշին սանա փէք պէօյիւք եարտըմը
օլաճագ տըր,

«Պիւթիւն շէրիաթ պիր քէլամտա
իթմամ օլունուր, եանի, Գօնշունու
քէնտին կիպի սէվէսին» (Ղալ Յ. 14):
Պու թէնպիհի բապպանիի իճրա էթ-
մէք արզուսունտա խսէն, «Պիրի պի-
րինիպին աղըրլըդլարընը թաշըյընըզ
վէ պէօյլէճէ Քրիստոսուն շէրիաթընը
իթմամ էյլէյինիզ» (Ղալ. 6. 2) թէն-
պիհինի թէզէքիւր էթմէյէ ֆուրսաթ

պուլաճադսըն: Վագա րէֆիդինին ա-
ղըրլըդընը թաշըյան քիմսէ օնա
տօղրու մաթլուպ օլունան մուհապ-
պէթէ մալիք օլուղունու կէսոթէրիր:

Սէվիկիւլիւ տօսթում, Ալլահըն օլլու
վէ Քրիստոսուն սատրգ գուլու կիպի
տավէթ օլունտուղուն խըտմէթէ կէօ-
րէ եիւրիւմէյէ զայրէթ էթմէքըլէ պիւ-
թիւն էօմրիւնտէ պէօյիւք վէ տախմի
պիր իշ պուլմուշ օլաճագմըն: Փավլոս
ըէսուլ «Սէվիկիւլիւ էվլատ կիպի Ալլա-
հա միւգթէտի օլունուզ. վէ մուհապ-
պէթլէ սիւլիւք էյլէյինիզ, նիթէրիմ
Քրիստոս տախի պիղի սէվիպ քէնտինի
պիզիմ իշին Ալլահա խօշ բաիհա օլ-
մագ իւզրէ Ալլահա թագտիմէ վէ
զէպիհէ թէսլիմէյլէտի» (Եփ. 3. 1, 2)
տէմիշ տիր: Խշպու իլահի թէնպիհին
իծրասընտա պրուլունմաղա ճէհտ է-
տէճէք օլուր իսէն, Փավլօսուն «Եէր
իսէնիզ, իշէր իսէնիզ, հէր նէ եափար-
սանըզ, հէր շէյի Ալլահըն իզգէթի ի-
շին եափընըզ» (1 Գօր. 10. 31) տէ-
յիւ պույտ բառարուրէլամըն մանափ

հաղիգիսինէ վագրֆ օլաճագոշն։
իպթիտախ մէքթէպլէրտէ թահակիլ
կէօրմիւշ օլան պիր ատէմ թանըրըմ
քի թէայյուշի եէվմիյէսինի անընըն
թէրի իլէ թէտարիք էթմէք մէճպու-
րիյէթինտէ իսէ տէ, Քրիտոսա
տօղրու օլան աշգ ու մուհապէթի ի-
լէ աղըր իշլէր արասընտա պիլէ օնա
խըտմէթ էթմէք իչիւն փուրաաթ-
կէօգէտիր։ Պու սատըդ Քրիտիյան
ատէմէր իլէ սէօյլէշտիյի էսնատէ
ահվալը բուհանիյէյէ վէ Յիսուս
Քրիտոսուն վասփա կէլմէզ մուհապ-
պէթի զարիպէսինէ տախր մուլահէսէ
էթմէյի իթիյատ էթմիշ տիր։ Շէօյլէ
քի պիր տօսթունա թէսատիւփ իլէ
պէր վէճհի միւթատ իսթիփսարը խա-
թըրտան սօնկրա, «Գարնտաշ, տուայը
սէվէրմիսին» տէյիւ սօրար։ Էյէր եօ-
լունու շաշըրմըշ օլան պիրինէ թէտիւփ
էթսէ, տօղրու եօլու կէօսթէրտիք-
տէն սօնկրա, «Գարնտաշ, Քրիտո-
սուն կէօսթէրտիյի թարիդի պուլմուշ-
մուսուն» տէյիւ սուալը իւղէրինէ

«Խայր» ճէվապը ալմըշ օլսա, օնա Քը-
րիտոսուն թարիզի նէ օլտուղունու
կէօսթէրիր։

Քրիտոսուս աշըրը տէրէճէ մու-
հապէթի օլան պու զաթ պիր կիւն
տօսթլարընտան պիրի իլէ էօլմէզ ճա-
նը իւղէրինէ միւքեալէմէ էտէր իքէն
տօսթու, «Աէվկիւլիւ գարնտաշ, պու
խուսուստա պէնիմ իլէ պիրինճի տէ-
փա օլարադ միւքեալէմէ էտէն զաթ-
սէն սին, թէշէքիւրիւմի թագտիմ
էտէրիմ» տէմիշ տիր։

Մէշուր հաքիմին պիրի Քրիտիյան
տօսթլարընտան պիրինէ «Ավլատըմըն
տիւնեայա կէլտկբէրինտէն պէրու
իւղէրլէրինէ թէէսիրաթը ըուհանիյէ
պրագմալա չոդ զայրէթ էթմիշիմ,
լարին իշթէ սէն ալթը հաֆթա զար-
ֆընտա օնլարըն իւղէրինէ պէնտէն
զիյատէ թէէսիր պրագտըն. ըինա է-
տէրիմ, պունուն սըրը ու հիքմէթինի
պանա սէօյլէ» տէտի։ Քրիտիյան տօս-
թու տունա ճէվապէն, «Պունուն հիք-
մէթի Յիսուս Քրիտոսուն մուհապ-

պէմինտէն պաշտա պիր շէյ տէյիլ
տիր. պու մուհապպէթ իւզէրինէ պիր
շէյ պիլի՞միսին» տէտի: Հաքիմ պու
մուհապպէթէ տակը պիր շէյ պիլմէ-
տիյինի իգրար էթտի: Վագա պու
զաթ չօդ շէյէ մալումաթը օլուպ
մէսակիլի սկյասիյէտէ պէօյիւք նամ
գաղանմըշ իտի իսէ տէ, էյվահ, Յի-
սուսուն մուհապպէթի լաթիֆէ վէ
զարխակսինի վէ ատէմէրին օնա իպ-
րազ էթտիբէրի խուլուս վէ մուհապ-
պէթին գուվիվէթինի պիլմէզ իտի:

Մէվկիւլիւմ, շու մուհապպէթի զա-
րիպէ գըղըճըմընա մակիք իսէն, իշէ-
մէք իշիւն հէր եէրտէ հազըը իշ պու-
լածագորն: Պիր ատէմ Քրիստոսուն
նամտար իշճիսի Ամէրիգալը Լայմէն
Պիչըրա «Վազ էթմէք իշիւն պանա
եէր վա՞ր մը» տէյիւ սուալ էտինճէ,
միւմակիլէյն «Եէր մի, հէր եէր վազ
էտէճէք եէր տիր» տէյիւ ճէվապ
վէրմիշ տիր: Միւմակիլէյն պու ճէվա-
պը իլէ «Իշլէմէք արզուսունտա իսէն,
հէր եէրտէ իշ վար տըր» տէմէք իս-

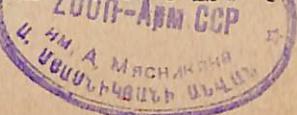
թէմիշ տիր: Յիսուսուն մուհապպէ-
թիյէ եանըպ եագընանլար ինտինտէ
պիւթիւն տիւնեա իշ եէրի օլուպ,
հէր եէրտէ իշ պուլապիլիր: Կէրմի
մուհապպէթ վագթը գէվալտէ զիյաի
շէմն կիպի սիփիրի գարանլըգ եէրլէ-
րէ աքս էթայինտէն օրատա իշ պու-
լապիլիր: Ֆագաթ պու մուհապպէթ-
տէն մահըում օլանքիմնէ իշիւն հիշ պիր
եէրտէ իշ եօդ տուր:

Հէր օգուտուղուն քիթապ Յիսուս
իշիւն իշլէմէք պապընտա սանա եար-
ալըմ էտէպիլիր: Պունուն իլէ մահզա
քիւթուպը րուհանիյէ օգումագ թավ-
սիյէսի էֆքեարընտա տէյիւ իմ: Իլմ
ու հիքմէթին հէր պիր շիւպէսինտէ
Քրիստոսուն իշլնէ մուավէնէթ էտէ-
ճէք պիր Փըզըէ պուլապիլիրսին:
Միւճէվէրաթ նէվինտէն գըյմէթի
թաշլար մատէնլէրաէ քէսրէթ իւզըէ
պուլունտուզու կիպի Ալլահըն էֆալը
տախի թալիմաթը րուհանիյէ իլէ մէմ-
լու օլուպ, օնլարը պուլուպ չըդար-
մագ իշիւն չալըշմագտան պաշտա պիր

ՀԵՅ լազբմ տէյիլ տիր :

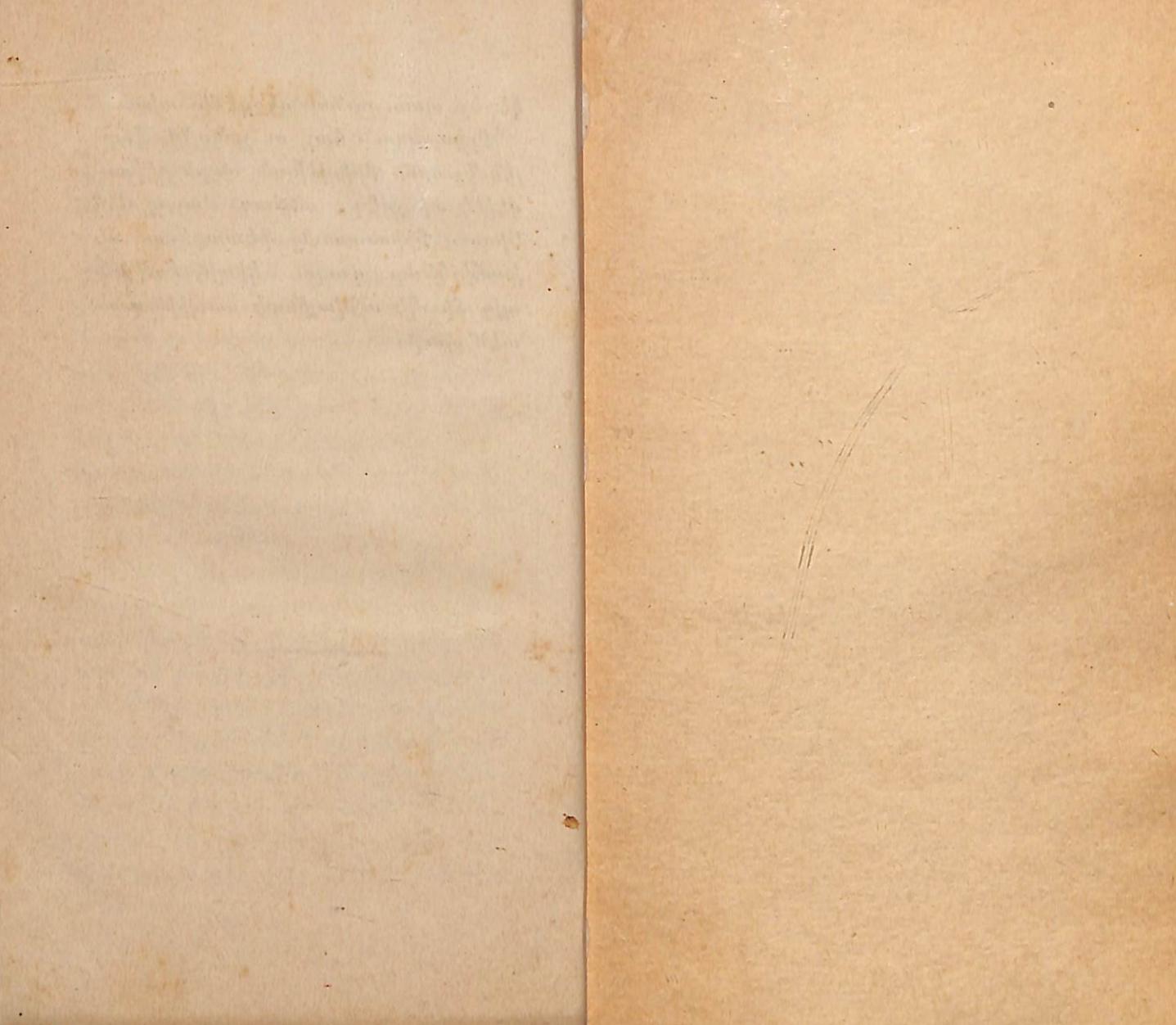
Սէվկիւլիւմ , սլու ըէսալէյի
պիր թարաֆա գօմազտան , տիւշիւն
վէ վիճանընա սուալ էթ . Յիսուս ի-
չիւն իշլէյօրմուսուն : Սէնի մուհապ-
պէթի զարիպէ վէ էպէտիյէ իւէ սէ-
վէն Զաթա էօմրիւնիւ վագֆ էթմիշ
միսին : Էօմրիւնիւ վագֆ էթմէմիշ ի-
սէն , տէրհալ վագֆ էթ . էթմիշ ի-
սէն , ահտընը թէճտիտ էյլէ : Սէնին
նօդթախ մագսէտին տիւնեայա ֆախ-
տէ վէրմէքտէն իպարէթ օլսուն : «Ճ-
ղալ մէվհիպէլէրէ րազիպ օլունուդ»
(1 Գօր . 42 . 34) :

Պէտքի Շփզալ մէվհիպէլէրին հան-
կըլարը օլտուղունու նասըլ պիլէյիմ
տէյէճէքսին : Պունուն ճէվապընը Յի-
սուսուն զարիպ վէ պինագիր էօմրիւն-
տէ պուլուրասուն : Օնուն ֆէտաքեար
գուլու Փավլօս էֆսուսլըլարա «Պէօյլէ
էմէք վէրիպ , զափիլէրէ իմտատ էթ-
մէք , վէ Ռապպ Յիսուսուն մէրմէք
ալմագտան զկյատէ միւգարէք տիր
տէտիյի քէլամը տէր խաթըրա էթմէք

կէրէք օլտուղունու սէօյլէմիշ տիր :

Քրիստոսուն հալ ու շանըյլէ հալ-
լէնմիշ օլան Քրիսթիյան ասլա ըէխա-
վէթէ տիւշմէզ , անճադ Ռապպմըզ
Յիսուս Քրիստոսուն ֆէտաքեար վէ
խահիշկեար գուլու կիպի էօմրիւն
պիլ ճիւմլէ ահվալինտէ սապիթ գա-
տէմ օլուբ :

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0853158

